

Ansiotuloverotuksen verovähennykset

Nina Kinnunen

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2024

Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Taloushallinto

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Taloushallinto

KINNUNEN NINA

Ansiotuloverotuksen verovähennykset

Opinnäytetyö 31 sivua, joista liitteitä 2 sivua
Toukokuu 2024

Opinnäytetyön idea pohjautuu kirjoittajan epätietoisuuteen verovähennyksistä ja niiden ohjeistuksiin Vero.fi-sivustolla. Tässä opinnäytetyössä on tarkoitus tutustua ansiotulon verovähennyksiin ja niiden ohjeistuksiin Vero.fi-sivustolla. Tavoitteena on selvittää, kuinka hyvin verovähennykset tunnetaan ja kuinka hyvät ohjeistukset verovähennyksiin on OmaVero.fi-sivustolla.

Opinnäytetyössä käydään läpi tulolajit pintapuolisesti, jotta erotellaan ansiotulon ja pääomatulon ero. Tulolajien lisäksi käydään läpi kolme verovähennyslajia: matkakulut, etätyö ja vähennykset, ja kotitalousvähennykset. Tarkoituksena on käydä läpi, mitä vähennys sisältää sekä käydä vähennyksien Vero.fi-sivuston ohjeistuksia läpi.

Opinnäytetyötä varten luotiin kysely, jonka tarkoituksena on kartoittaa ihmisten verovähennystietoisuutta sekä aktiivisuutta verovähennyksiin liittyvissä asioissa. Kyselyllä pyrittiin myös selvittämään Vero.fi-sivuston vero-ohjeiden selkeyttä. Kyselyyn vastasi 112 ihmistä, ja kysely kiersi sosiaalisessa mediassa.

Kyselyn tutkimusmenetelmä on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Aineiston läpikäynnissä hyödynnetään myös kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta, sillä kyselyn avoimet kysymykset analysoidaan laadullisilla menetelmillä. Muuta aineistoa tutkitaan määrällisesti kuvailemalla aineistoa eikä käytössä ole erillistä määrällisen tutkimuksen menetelmää.

Kyselyn tuloksista huomasi, että moni täyttää verovähennyksiä, mutta osa kokee Vero.fi-sivuston ohjeet epäselkeiksi. Vero.fi-sivuston ohjeet koetaan osittain epäselkeiksi, koska niiden kieli ei ole helposti ymmärrettävää.

Asiasanat: verovähennys, ansiotulo, matkakulut, etätyö, kotitalousvähennykset

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Financial Administration

KINNUNEN, NINA
Tax Deductions for Income Taxation

Bachelor's thesis 31 pages, appendices 2 pages
May 2024

The idea of the thesis is based on the author's wish to increase her knowledge about tax deductions and related instructions on the Vero.fi website. The purpose of the thesis was to explore earned income tax deductions and their instructions on the Vero.fi website. The goal was to find out how well people know about tax deductions and how good the instructions for tax deductions are on the OmaVero.fi website.

In this thesis, the types of income were reviewed, to show the difference between earned income and capital income. Three types of tax deductions explored in the thesis: travel expenses, remote work deductions and household deductions.

A survey was created for the thesis, the purpose of which was to map individuals' tax deduction awareness and activity in matters related to tax deductions. The survey also sought to find out the clarity of the tax instructions on the Vero.fi website. One hundred and twelve respondents answered the survey, and the survey was available on social media.

The research method of the survey was quantitative research. Qualitative research was also used in the review of the material because open questions of the survey were analyzed using qualitative methods. The rest of the material was studied quantitatively by describing the collected data and there was no separate quantitative research method in use.

The results of the survey, show that many individuals fill tax deduction forms, but some find the instructions on the Vero.fi website unclear. The instructions on the Vero.fi website is perceived as unclear because their language is not easy to understand.

Key words: tax deductions, earned income, travel expenses, remote work, household deduction

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	VEROTETTAVAT TULOT.....	6
	2.1 Pääomatulo	6
	2.1.1 Vuokra- ja osinkotulot	7
	2.2 Ansiotulo	8
	2.2.1 Palkkatulot, eläkkeet ja etuudet	9
3	VEROVÄHENNYKSET	11
	3.1 Matkakulut.....	12
	3.1.1 Asunnon ja työpaikan väliset matkat	13
	3.1.2 Työmatka.....	14
	3.1.3 Erityisalojen matkat	15
	3.2 Etätyö ja vähennykset	17
	3.2.1 Työhuonevähennys	18
	3.2.2 Työvälineiden verovähennys	19
	3.2.3 Tietoliikenneyhteyskulujen vähennys	20
	3.3 Kotitalousvähennykset	20
4	OPINNÄYTETYÖHÖN POHJAUTUVA KYSELY	22
	4.1 Tutkimuksen toteutus	22
	4.2 Kyselyn vastaukset määrällisesti.....	22
	4.3 Kyselyn vastaukset laadullisesti.....	23
	4.4 Tutkimuksen analysointi ja pohdinta	24
5	YHTEENVETO	26
	LÄHTEET	27
	LIITTEET	30
	Liite 1. Kyselyn kysymykset	30

1 JOHDANTO

Vero – sana, johon lähes jokainen törmää jossain kohti elämäänsä, yleensä viimeistään työelämään astuessaan. Vero tarkoittaa pakollista maksua, jonka valtio kerää, jotta yhteiskunnalliset palvelut voivat toimia verovaroin. Oman veron määrää on kuitenkin mahdollista pienentää verovähennysten avulla. ja nyt hypätäänkin verovähennysten maailmaan. (Vero.fi, 2024f.)

Tämän opinnäytetyön aiheena on siis ansiotulojen verovähennykset. Tällaisia verovähennyksiä ovat esimerkiksi matkakulut, etätö ja sen vähennykset sekä kotitalousvähennykset. Nämä kolme vähennystä päätyivät tähän opinnäytetyöhön tarkemmin tutkittavaksi, sillä ne ovat suosituimpia verovähennyksiä opinnäytetyöhön perustuvan kyselyn perusteella. Yli 50 % kyselyyn vastanneista tekee vähennyksiä matkakuluistaan, liki 30 % tekee vähennyksiä etätöihin liittyvistä asioista ja yli 15 % tekee kotitalousvähennyksiä.

Tässä työssä käydään läpi verotettavat tulot: pääoma- ja ansiotulo. Verotettavien tulojen lisäksi tutustutaan edellä mainittuihin verovähennyksiin sekä niiden ohjeistuksiin. Työn lopussa käydään läpi kyselyn tuloksia. Opinnäytetyöhön pohjautuvan kyselyn avulla on tarkoitus selvittää, että kuinka hyvin verovähennykset tunnetaan ja kuinka hyvät ohjeistukset niihin on OmaVero.fi-sivustolla.

2 VEROTETTAVAT TULOT

Verotuksen näkökulmasta verotettavat tulot jaetaan kahteen eri ryhmään: pääomatuloon ja ansiotuloon. Pääomatulot koostuvat varallisuuden tuottamasta tulosta, kun taas ansiotulot koostuvat esimerkiksi työstä maksettavasta palkasta. Näiden kahden verotettavan tulon suurin ero on niiden verotusmenetelmä. Pääomatulossa on kiinteä verotusprosentti ja ansiotulossa verotetaan progressiivisesti eli veroprosentti määräytyy veronmaksajan tulojen perusteella. (Minilex n.d.) Pääomatulo ja ansiotulo eroavat myös siinä suhteessa, minne veroja maksetaan. Pääomatuloista veroa kertyy valtiolle, mutta ansiotulosta veroa maksetaan valtiolle, kunnalle sekä mahdollisesti myös seurakunnalle. Seurakunnalle veroa maksetaan vain, jos veronmaksaja on seurakunnan jäsen. (Mäenpää 2023a.)

Ansiotulo on pääomatuloa yleisempi, mutta on mahdollista, että sama henkilö maksaa veroja sekä pääomatuloista että ansiotuloista. Tämä on tyypillisintä sekä elinkeinotoiminnassa että maataloudessa. Mikäli veroja maksetaan molemmissa tulolajeissa, erotetaan pääomatulot tuloista ensin, jonka jälkeen jäljelle jääneestä osasta maksetaan veroja ansiotulojen mukaan. (Mäenpää 2023a.)

2.1 Pääomatulo

Pääomatuloa veronmaksajalle kertyy oman varallisuuden tuottamasta tulosta. Tällaisia tuloja ovat esimerkiksi vuokratulot ja osinkotulot. Olemassa on muitakin pääomatuloja, kuten korkotulo, voitto-osuus, luovutusvoitto sekä jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus. (Minilex n.d.) Tähän on nostettu vain muutama pääomatulo auttamaan hahmottamaan pääomatulon merkitystä. Pääomatulossa veroprosentti on kiinteä pääomatulon suuruuden mukaan. Pääomatulon veroprosentti on 30 %, jos pääomatulojen suuruus ei ylitä 30 000 euroa. Jos pääomatulojen suuruus ylittää 30 000 euroa, on siitä ylimenevän osuuden veroprosentti 34 %. (Vero.fi, 2017.)

Myös pääomatuloista on mahdollista tehdä verovähennyksiä. Verovähennysten tekeminen eroaa kuitenkin ansiotulojen verovähennyksistä, sillä ansiotuloissa verottaja vähentää viran puolesta esimerkiksi työttömyyskassojen jäsenmaksut ja pakolliset vakuutusmaksut. Pääomatuloissa vähennykset tulee itse kirjata veroilmoitukseen, eikä kukaan tee sitä viran puolesta valmiiksi. (Mäenpää 2023b.)

2.1.1 Vuokra- ja osinkotulot

Vuokratuloiksi määritellään tulot, joita saadaan, kun oma omaisuus kerryttää tuloa eli käytöstä saadaan korvaukseksi rahaa tai muuta rahanarvoista etuutta. Tällaisia tuloja on mahdollista kerryttää esimerkiksi vuokraamalla omistamansa huoneisto, auto, asuntovaunu tai laite. Vuokratuloiksi lasketaan myös vuokran lisäksi muut saatavat maksut, kuten esimerkiksi vesilasku ja pysäköintimaksu. Vuokravakuutta ei lasketa vuokratuloksi ennen kuin vuokravakuudella maksetaan maksamatta jääneet vuokrat. (Vero.fi, 2023a.)

Vuokratulojen lisäksi pääomatuloihin lasketaan erilaiset osinkotulot. Osinkotulojen verotus riippuu siitä, mistä osinko on peräisin. Osinko voi olla peräisin listatusta yhtiöstä eli pörssiyhtiöstä, listaamattomasta yhtiöstä tai ulkomailta. (Vero.fi, 2023c.) Jos osinko on peräisin pörssiyhtiöstä, osingosta 85 % on veronalaista pääomatuloa ja 15 % verotonta tuloa. Osingon maksava yritys tekee koko osingon kokonaismäärästä 25,5 % ennakonpidätyksen ennen kuin osinko maksetaan osingonsaajalle. Kuitenkaan pörssiosakkeiden omistaminen ei ole ilmaista, sillä niiden omistamisesta aiheutuu useimmiten voiton hankkimiskuluja, kuten esimerkiksi omaisuudenhoitopalkkioita. Voiton hankkimiskulut vähennetään veronalaista osinkotuloista ja muista pääomatuloista. Tämä johtaa siihen, että pääoma pienenee. Omaisuudenhoitopalkkiossa on 50 € omavastuu. (Vero.fi, 2024d.)

Listaamaton yhtiö tarkoittaa sitä, että yrityksen osakkeet eivät ole kaupan pörssissä. Osingot verotetaan pääomatulona ja/tai ansiotulona, ja osa osingosta on verotonta. Näiden osuuksien suuruudet riippuvat osakkeen matemaattisesta arvosta. Matemaattinen arvo lasketaan Verohallinnon toimesta ja se lasketaan edellisen vuoden tilikauden taseen perusteella. Yhtiön varoista siis vähennetään velat ja saatu erotus jaetaan yhtiön osakkeiden lukumäärällä. Jos osinko on

enintään 8 % matemaattisesta arvosta, verotetaan osinko pääomatulo-osinkona. Tällöin osingosta 25 % on veronalaista pääomatuloa ja 75 % verotonta tuloa, jos pääomatulo-osinko on enintään 150 000 €. Mikäli osinko on enemmän kuin 150 000 €, sen ylittävä osuus verotetaan niin, että 85 % on veronalaista pääomatuloa ja 15 % verotonta tuloa. 150 000 € raja on osakaskohtainen eli kaikki listamattomista yhtiöistä saadut osakkeet lasketaan yhteen ja vero maksetaan yhteissumman perusteella. Jos osingon matemaattinen arvo on yli 8 %, verotetaan ylimenevä osuus ansiotulo-osinkona. Ansiotulo-osingossa 75 % osingosta on veronalaista tuloa ja 25 % verotonta tuloa. Ansiotulo-osinko verotetaan progressiivisesti. Osinko otetaan huomioon sen vuoden tuloissa, jonka aikana osinko on nostettavissa yhtiökokouksen päätöksen perusteella. Osingon maksava yritys tekee 7,5 % ennakonpidätyksen, mikäli jaettavan osingon määrä on enintään 150 000 €. Jos taas osingon määrä on suurempi kuin 150 000 €, tekee osingon maksava yritys yli menevästä osuudesta 28 % ennakonpidätyksen. Eli mikäli osinko olisi 180 000 € arvoinen, 150 000 eurosta tehdään 7,5 % ennakonpidätys ja 30 000 € eurosta 28 % ennakonpidätys. (Vero.fi, 2024e.)

Ulkomailta saatujen osinkojen verotus riippuu siitä mistä maasta osinko maksetaan. Jos osinko maksetaan toisesta Euroopan unionin maasta, Euroopan talousalueen maasta tai sellaisesta valtiosta, jonka kanssa Suomella on osinkoja koskeva verosopimus, verotetaan osingot samalla tavalla kuin Suomesta saadut osingotkin. Riippuen siitä, että onko kyseessä listattu vai listaamaton yritys. Ulkomaiselta yhtiöltä maksetusta osingosta ei kuitenkaan toimiteta ennakonpidätystä, vaan verosopimuksen mukaan yhtiö voi periä lähdeveroa. (Vero.fi, 2024h.)

2.2 Ansiotulo

Veronalaiseksi ansiotuloksi mielletään kaikki muut tulot, jotka eivät ole pääomatuloa. Ansiotuloiksi lasketaan esimerkiksi palkka, eläke, etuudet ja opintoraha. Ansiotulo eroaa pääomatulosta verotuksella, kuten on aiemmin mainittu. Siinä missä pääomatulossa on kiinteä veroprosentti, vaihtelee ansiotulon veroprosentti veronmaksajan tulojen mukaan. Eli ansiotulot verotetaan progressiivisesti. Tämä tarkoittaa siis sitä, että veronmaksajan täytyy tehdä verokortti, jossa määräytyy maksettava vero. (Minilex n.d..) Verokortti pohjautuu aiemman vuoden tuloihin,

ja sitä on mahdollista itse muuttaa Vero.fi-sivustolla. Tämä mahdollistaa sen, että veroprosentti voi veronmaksajalla muuttua vuoden aikana, jos esimerkiksi tulot muuttuvat tai veronmaksaja tekee kotitalousvähennyksiä. (Vero.fi, 2019.)

Ansiotulosta veronmaksaja maksaa kunnallisveroa asuttamalleen kunnalle. Kunnallisvero vaihtelee kunnittain, mutta kyseinen vero on kiinteä eikä verotettava vero muutu veronmaksajan tulojen mukaan. (Mäenpää 2023a.) Tampereella kunnallisvero oli vuonna 2023 7,61 % (Vero.fi, 2022).

Ansiotuloista maksetaan myös kirkollisveroa omalle seurakunnalle, mikäli veronmaksaja kuuluu johonkin seurakuntaan (Mäenpää 2023a). Tampereella evankelisluterilaisen kirkon seurakuntaan kuuluvat jäsenet maksoivat vuonna 2023 veroa 1,25 % ja ortodoksiseen kirkkokuntaan kuuluvat jäsenet 2,0 % (Vero.fi, 2022). Kuten kunnallisvero, on kirkollisvero myös tuloista riippumaton kiinteä vero (Mäenpää 2023a).

2.2.1 Palkkatulot, eläkkeet ja etuudet

Kun aletaan miettimään mitä ansiotulo on, tulee ensimmäisenä varmasti monelle mieleen palkka (Minilex n.d.). Palkka on korvaus tehdystä työstä. Palkka voi perustua työhön käytettyyn aikaan tai työn suoritukseen ja tulokseen. Palkka ja palkan määräytymisperuste täytyy kirjata työsopimukseen. Palkan määrän perusteet ja vähimmäispalkat on yleensä sovittu työehtosopimuksissa aloittain. Palkan täytyy olla vähintään vähimmäispalkan verran, mutta ylärajaa ei ole palkan suuruudelle ei ole. (Työelämään.fi. n.d..)

Usein työehtosopimuksissa on palkkausjärjestelmä, jossa määritellään palkan määrään vaikuttavat asiat, esimerkiksi työn vaativuus ja työntekijän oma suoriutuminen työstä. Palkkaan voi saada myös kokemuslisää, joka määräytyy vuosista, jonka työntekijä viettää yrityksen palveluksessa. (Työelämään.fi. n.d..)

Palkka maksetaan työntekijöille vähintään kerran kuussa, mutta tuntipalkkalaiset voivat saada palkan kaksi kertaa kuukaudessa. Palkka maksetaan työntekijän tilille, ja palkkapäivä määritellään yleensä työsopimuksessa. Kun työntekijälle

maksetaan palkka, toimitetaan hänelle myös palkkalaskelma. Palkkalaskelmasta selviää maksettavan palkan määrä, verot sekä lakisääteiset maksut. Lakisääteisiä maksuja ovat esimerkiksi työttömyysvakuutusmaksu sekä työeläkemaksu. Palkkalaskelma kannattaa aina tarkistaa mahdollisten virheiden vuoksi. Suurin osa yrityksistä on jo siirtynyt toimittamaan palkkalaskelman sähköisesti, esimerkiksi työntekijän verkkopankkiin. (Työelämään.fi. n.d..)

Palkkaan voidaan myös rinnastaa tuloja, jotka lasketaan ansiotuloiksi. Näitä rinnastettavia tuloja ovat työsuhdeauto, työnantajan tarjoama asunnon käyttäminen, ravintoetu, puhelinetu sekä lomarahat. (Mäenpää 2023a.)

Palkkatulon lisäksi ansiotuloiksi katsotaan eläke. Yleisin eläke on vanhuuseläke, jota maksetaan, kun ihminen saavuttaa eläkeiän. Tällöin ihminen väistyy työelämästä, usein kokonaan tai osa-aikaeläkkeelle. Eläkeikä vaihtelee ikäluokittain, mutta keskimääräinen eläkeikä on suunnilleen noin 65 vuotta. Ennen vanhuuseläkettä, eläkettä voi saada myös työkyvyttömyyden tai työttömyyden perusteella. Ihmisen on myös mahdollista saada perhe-eläkettä, mikäli hänen omaisensa menehtyy. Eläkettä maksetaan työeläkelaitoksista sekä Kansaneläkelaitoksesta eli Kelasta. Työeläkettä nimensä mukaisesti maksaa työeläkelaitokset. Tällöin eläke perustuu palkkaan ja muihin työtuloihin. Mikäli työeläke on määrällisesti pieni, voi eläkettä saada myös Kelasta. Kelasta eläkkeen lisäksi on mahdollista saada lapsikorotusta, eläkettä saavan hoitotukea, rintamalisää, eläkkeensaajan asumistukea sekä toimeentulotukea. (Kela n.d..) Eläkettä voidaan siis maksaa monessa elämäntilanteessa.

Elämäntilanteesta riippumatta, ihminen voi saada etuuksia, jotka lasketaan ansiotuloiksi. Etuuksien maksajana toimii Kansaneläkelaitos eli tutummin Kela. Kelalta saa tukea esimerkiksi lapsiperheet, opiskelijat, työkäiset sekä eläkeläiset. Kela myöntää etuuksia tukemaan elämisen kuluja myös sairauden, vamman tai toimintakyvyn heikentymisen takia. Lähinnä Kelan tuet ovat tarkoitettu tilanteisiin, joissa ihmisten toimeentulo tai työkyky on heikentynyt. Kela tukee esimerkiksi asumista asumistuen muodossa sekä opiskelijoita monilla eri etuuksilla, kuten esimerkiksi opintorahalla. (Kela, 2024.)

3 VEROVÄHENNYKSET

Verovähennykset ovat vähennyksiä, joiden tarkoitus on pienentää verotettavan veron määrää veronmaksajan ansaitsemista tuloista. Verovähennykset siis pienentävät vuositulon määrää, josta verot peritään ja lasketaan. Esimerkiksi henkilön Y tulot ovat Z€. Tulon määrä koostuu ansio- ja/tai pääomatuloista. Hän tekee verovähennyksiä X€-määrän, jolloin hänen tuloistaan vähennetään X€-määrä. Jäljelle jäävästä summasta peritään veroa joko pääomatulojen tai ansiotulojen verotuksen mukaan. Henkilö Y voi siis saada veronpalautuksia tai joutua maksamaan lisää veroja, mikäli hänen vuotensa aikana maksamat verot eivät ole riittäneet kattamaan verotettavaa määrää. (Riihos n.d.)

Verovähennykset täytetään joko sähköisesti tai paperilla. Verovähennykset voi merkata vähennyksiksi joko kerralla tai osissa. Toisin sanoen, verovähennykset voi merkata heti, kun tietää kuinka on oikeutettu vähentämään veroistaan verovähennyksiä. (Vero.fi, 2023b.)

Osan verovähennyksistä Verohallinto tekee veronmaksajan puolesta. Tällaisia vähennyksiä ovat muun muassa: tulohankkimis-, eläketulo-, merityö-, opintoraha-, ja opintolainavähennys. Tulohankkimismenoissa on 750 € omavastuu, joka vähennetään automaattisesti verotuksessa. Mikäli veronmaksajalla on tulohankkimismenoja enemmän kuin 750 €, tulee hänen hakea loput vähennykset itse. Eläketulovähennyksen määrä riippuu eläkkeensaajan palkka- ja muista ansiotuloista. Vuonna 2023 eläketulovähennyksen sai, jos puhtaat ansiotulot olivat enintään 49 880 €. Merityövähennyksen määrä riippuu merityötulojen kokonaismäärästä. Merityövähennys on 20 % kokonaistuloista, mutta enintään 7 000 €. Merityövähennystä saa lisää joka kuukaudelta 170 €, mikäli alus ei käy kalenterikuukauden aikana Suomessa. Opintorahavähennyksen voi saada siltä vuodelta, kun saa opintorahaa. Opintorahan määrän vähennys on enintään 2 600 €, mutta ei enempää kuin saatu opintoraha. Opintorahavähennystä ei myönnetä, mikäli opiskelijan puhtaat ansiotulot ovat yli 7 800 €. Opintolainavähennys koskee niitä, jotka ovat aloittaneet ensimmäiset korkeakouluopintonsa ennen 1.8.2014. Verohallinto vähentää opintolainavähennyksen Kelan antamien tietojen perusteella. 1.8.2014 jälkeen aloittaneet korkeakouluopiskelijat saavat suoraan Kelalta

eikä sitä näin ollen tarvitse ilmoittaa veroilmoituksessa, koska kyseessä on veroton tulo. (Vero.fi, 2024i.)

Verovähennyksiä on useita erilaisia, mutta tässä opinnäytetyössä keskitytään vain muutamaankin verovähennyslajiin, kuten aiemmin on kerrottu. Nämä verovähennyslajit ovat: matkakulut, etätyöt ja kotitalousvähennykset. Muita verovähennyksiä ovat: Työasuntovähennys, moottorisaha- ja metsurivähennys, elatusvelvollisuusvähennys, tulontasaus, lahjoitusvähennys ja veronmaksukyvyyn alentumisvähennys. (Vero.fi, 2024i.)

3.1 Matkakulut

Matkakuluilla tarkoitetaan kuluja, jotka voidaan vähentää vuoden aikana ansaituista ansiotuloista. Matkakuluista aiheutuvia vähennyksiä ei tehdä suoraan veroista, vaan nämä vähennykset pienentävät verotettavan ansiotulon määrää. Tällaisia kuluja ovat matkakulut, jotka liittyvät työssä käymiseen tai töiden tekemiseen. Kuten esimerkiksi kodin ja työpaikan väliset matkakulut, erilaiset työmatkat, erityisalojen matkat, viikonloppumatkat sekä matkat toissijaiselle työpaikalle. (Vero.fi, 2024a.)

Matkakuluissa on omavastuu, ja vuonna 2023 tämä omavastuu on 750 €. Kuitenkin omavastuu matkakuluissa on vähintään 140 €. Omavastuuta pienentää työttömyys. Jos olet osan vuodesta työttömänä, niin jokainen täysi työttömyyskorvauskuukausi pienentää omavastuun suuruutta 70 €. Täysi työttömyyskorvauskuukausi tarkoittaa 21,5 päivää. Omavastuuta ei kuitenkaan saa vähentää matkakuluista itse, vaan matkakulut täytyy ilmoittaa kokonaisuudessaan joko OmaVerossa tai paperilomakkeilla:

- Lomake 1A – asunnon ja työpaikan väliset matkat,
- Lomake 1B – viikonloppumatkat,
- Lomake 1C – matkat toissijaiselle työpaikalle tai
- Lomake 1D – tulonhankkimismenoina vähennettävät tulot.

Verohallinto vähentää omavastuuosuuden ja laskee myös työttömyyden aikaisen omavastuuosuuden vähennyksen. (Vero.fi, 2024a.)

Alla olevassa esimerkistä huomataan, että jos vähennettäviä matkakuluja on 3 600 €, vaikutus verojen määrään ei ole yhtä suuri. Verotettavan tulon määrä pienenee matkakuluvähennyksen verran. Koska matkakulut vähennetään ansiotuloista eikä suoraan veroista, voi matkakulujen vaikutusta omaan verotettavan ansiotulon määrään arvioida kertomalla omavastuun jälkeisen jäljellejäävän määrän omalla lisäveroprosentilla.

Esimerkiksi, jos Mirkun ansiotulot ovat 50 000 euroa vuodessa, ja hänellä ei olisi muita kuin viran puolesta huomioitavia vähennyksiä, hänen veroprosenttinsa olisi 23 %. Hänen ansiotuloistaan menisi veroa $23 \% \times 50\,000 \text{ €} = 11\,500 \text{ €}$. Mirkun matkakulut ovat 3 600 €, joista vähennetään matkakulujen omavastuu 750 € eli Mirkun vähennettävät matkakulut olisivat 2 950 €. Verotettavaa ansiotuloa Mirkulla on $50\,000 \text{ €} - 2\,950 \text{ €} = 47\,050 \text{ €}$. Tämän jälkeen Mirkun veroprosentti on 21,5 %, joten hänen tuloistaan menee veroa $21,5 \% \times 47\,050 \text{ €} = 10\,115,75 \text{ €}$. Mirkun 3 600 € matkakulut vähensivät verojen määrää $11\,500 \text{ €} - 10\,115,75 \text{ €} = 1\,384,25 \text{ €}$. Mirkku olisi voinut arvioida matkakulujensa vaikutusta hänen verojensa määrään kertomalla matkakulujen vähennettävän määrän hänen lisäveroprosenttinsa avulla. Mirkun lisäveroprosentti on 42 %, joten matkakulut vähensivät hänen verojensa määrää $42 \% \times 2\,950 \text{ €} = 1\,239 \text{ €}$.

3.1.1 Asunnon ja työpaikan väliset matkat

Vähennyksen suuruus asunnon ja työpaikan välisillä matkoilla riippuvat siitä, mitä kulkuneuvoa on halvinta käyttää asunnon ja työpaikan välisissä matkoissa. Yleensä halvin matkustustapa on julkinen liikenne, joten vähennykset määräytyvät sen mukaan. Matkakulujen määrään vaikuttavat kulkuneuvo, lippuhinnat sekä työskentelyaika. Matkakulut täytyy laskea halvimmalla käytettävissä olleen lippuhinnan mukaan, vaikka olisi ostanut kalliimman lipun tai kulkenut matkat esimerkiksi omalla autolla. Jos matkoihin on useita vaihtoehtoja (esimerkiksi linja-auto tai juna), lasketaan tässäkin tilanteessa halvimmalla vaihtoehdon mukaan. Usein halvin lippuvaihtoehto on kuukausilippu, X-määrän matkan lippu tai tietyn alueen seutulippu. Loma-ajalta ei voi saada matkakuluista vähennystä, joten työssäkäyntikuukausia on yleensä 11, mikäli on työskennellyt koko vuoden. Matkakulut täytyy ilmoittaa vain toteutuneiden matkojen mukaan, joten matkakuluissa täytyy

huomioida esimerkiksi etäpäivät, vuorotteluvapaat, työkomennukset tai muut tilanteet, jotka katkaisevat matkustamisen. (Vero.fi, 2024a.)

Omalla autolla taitetut matkat saa vähentää vain, jos jokin seuraavista perusteista täyttyy: matkaa ei ole mahdollista kulkea julkisella kulkuneuvolla (eli julkista kulkuneuvoa ei ole), kävelymatka on vähintään 3 kilometriä yhdensuuntaisella matkalla, odotusaika meno-paluumatkalla on vähintään 2 tuntia sekä matka päättyy tai alkaa kello 00–05 välisenä aikana. Hyväksyttäviä perusteita ei ole esimerkiksi seuraavat perusteet: oma auto olisi julkista kulkuneuvoa nopeampi, työntekoon tarvitaan autoa tai työmatkalla viedään lapsi päivähoidon/kouluun. Matkakuluvähennysten määrää on nostettu tilapäisesti vuosina 2022 ja 2023, joten matkakuluvähennysten määrät ovat vuonna 2023 seuraavanlaiset:

- oma auto 0,30 €/kilometri
- työsuhdeauto 0,24 €/kilometri
- moottoripyörä 0,17 €/kilometri
- mopo 0,10 €/kilometri
- polkupyörä 98 €/vuosi

Osa työpaikoista voi tarjota työsuhdematkalippua. Jos matkojen maksuun käytetään työsuhdematkalippua, täytyy tämänkin ilmoittaa Verohallinnolle ilman, että vähentää matkakuluista työsuhdematkalipun arvoa. Työnantajan tehtävänä on ilmoittaa Verohallinnolle työsuhdematkalipun arvo, jonka Verohallinto ottaa huomioon tuloissa ja matkakuluvähennyksissä. Työsuhdematkalippu on verovapaa 3 400 € saakka, muuten työsuhdematkalipun veronalainen osuus näkyy veroilmoituksessa. (Vero.fi, 2024a.)

3.1.2 Työmatka

Työmatka ei ole sama kuin asunnon ja työpaikan välinen matka, vaikka arkikielissä usein puhutaankin muuta. Työmatkaksi määritellään tilapäinen matka, joka tehdään työtehtävien takia. Silloin työntekijä työskentelee tilapäisesti erityisellä työtekemispaikalla. Esimerkiksi jos työntekijän varsinainen työpaikka on Helsingissä, ja työntekijä saa tamperelaiselta yritykseltä toimeksiannon, joka kestää kolme kuukautta. Työntekijä työskentelee tämän ajan Tampereella

toimeksiantajan tiloissa. Työntekijän työnantaja ja varsinainen työpaikka ei muutu, joten Tampereella oleva työskentelypaikka on työntekijälle niin sanotusti erityinen työntekemisaika. Työmatkoiksi ei määritellä asunnon ja varsinaisen työpaikan välisiä matkoja, työkomennuksen aikana tehdyt viikonloppumatkat asunnon ja erityisen työntekemisaikan välisiä matkoja eikä toissijaisen työpaikan ja majoituspaikan välisiä matkoja. (Vero.fi, 2024g.)

Työnantaja voi korvata työmatkasta aiheutuneita kustannuksia verovapaasti. Työmatkasta työnantaja voi maksaa kilometrikorvauksia ja/tai päivärahaa. Jos korvaukset perustuvat todellisiin kuluihin tai Verohallinnon päätökseen päivärahoista ja kilometrikorvauksista, on korvaukset verottomia. Mikäli työnantaja on korvannut työmatkasta johtuneet matkakulut, ei työntekijä voi vähentää saman työmatkan matkakuluja tulonhankkimiskuluina. Jos työnantaja ei ole korvannut työmatkasta aiheutuneita matkakuluja, on työntekijän mahdollista vähentää työmatkasta aiheutuneet matkakulut tulonhankkimiskuluina. Matkakulut täytyy ilmoittaa todellisten kustannusten suuruusina eikä matkakuluissa varsinaisesti ole omavastuuta. Yleinen tulonhankkimisvähennyksen määrä on 750 €, joten verotuksessa tuloista vähennetään vain se osa kuluista, joka ylittää yleisen tulonhankkimisvähennyksen määrän. (Vero.fi, 2024g.)

Jos työmatkaan käytetään julkista kulkuneuvoa, vähennetään matkakulut julkisen kulkuneuvon kustannusten mukaan. Jos taas työmatka kuljetaan omalla autolla, matkakulut vähennetään oman auton vähennysten mukaan 0,30 € kilometriltä. Jos matka on kuljettu työsuhdeautolla, ja polttoaineet on maksettu itse, vähennetään 0,14 € kilometriltä. Mikäli työntekijällä on työsuhde-etuna vapaa autoetu ja työsuhdeautoa on käytetty työmatkaan, ei hän saa matkakuluvähennyksiä, koska matkasta ei aiheudu kustannuksia. Jos työnantaja ei ole korvannut näitä kuluja, voi työntekijä ilmoittaa kyseiset matkat kohdassa Tulonhankkimiskulut ansiotuloista. (Vero.fi, 2024g.)

3.1.3 Erityisaloiden matkat

Erityisaloina määritellään esimerkiksi maanrakennus-, rakennus- ja metsäala. Näiden alojen töissä työkohteet vaihtuvat usein ja kohteissa käytetty

työskentelyaika on lyhyt. Erityisaloilla tilapäinen työskentely samassa kohteessa voi kestää enintään 3 vuotta. Jos kuitenkin määräaika päättyy vuoden 2022 aikana, sitä on mahdollista jatkaa puoli vuotta. (Vero.fi, 2024b.)

Ammattinimikkeellä ei ole erityisalalla merkitystä, vaan työskentelyolosuhteilla on. Esimerkiksi sekä sähkö- että putkiasentaja voi työskennellä erityisalalla tai tehdä liikkuvaa työtä. Esimerkiksi rakennusmestarin matkakuluihin ei sovelleta erityisalan säännöksiä, jos hän työskentelee päivän viikossa toimistossa ja muuten rakennustyömailla. Hänen varsinaiseksi työpaikakseen on määritelty toimisto. Jos taas kirvesmies menee joka päivä kotoaan suoraan eri rakennustyömaakohteisiin, hänen työmatkaansa sovelletaan erityisalan säännöksiin. (Vero.fi, 2024b.)

Mikäli työnantaja ei korvaa matkakuluja erityiselle työntekeemispaikalle, voi työntekijä itse vähentää nämäkin kulut verotuksessa. Nämä matkat voi vähentää tulonhankkimiskuluina. Matkoiksi lasketaan joko kotoa tai työskentelypaikkakunnalta sijaitsevalta asunnolta matkat erityiselle työntekeemispaikalle. Vähennykset tehdään käyttämänsä kulkuneuvon kustannusten mukaan. Verohallinto voi pyytää työntekijää selvittämään päivittäisistä matkoista seuraavia seikkoja: mistä ja mihin työmatkoja on kuljettu, kuinka usein mihinkin kohteeseen on kuljettu ja kuinka pitkiä matkoja matkat ovat kilometrillisesti olleet. (Vero.fi, 2024b.)

Erityisalalla työskentelevä voi saada myös tietyissä tilanteissa vähennyksiä lisääntyneiden elantokustannusten perusteella. Esimerkiksi lisääntyneet elantokustannukset voivat toimia syynä kyseisen vähennyksen saamiseen. Verohallinnon sivuilla on kysymyksiä, jonka perusteella erityisalalla työskentelevä voi selvittää, onko hän oikeutettu vähennykseen. Kyseinen vähennys ilmoitetaan tulonhankkimismenona. (Vero.fi, 2024b.)

Mikäli työntekijä matkustaa työkomennuksen aikana kotiin, voi hän vähentää viikonloppumatkoista aiheutuneet kustannukset halvimman kulkutavan mukaan. Kuten jo aiemmin todettu, on julkinen kulkuneuvo halvin, mikäli työntekijä ehtii käydä kotona julkisilla kulkuneuvoilla. Mikäli työnantaja korvaa työntekijälle viikonloppumatkasta koituneita matkakuluja, katsotaan työntekijän saama korvaus palkaksi, joten työntekijä voi ilmoittaa viikonloppumatkasta koituneet matkakulut halvimman kulkuneuvon mukaan matkakuluiksi verotuksessa. (Vero.fi, 2024b.)

Mikäli työntekijän työkomennus keskeytyy esimerkiksi loman tai sairausloman ajaksi, voi työntekijä vähentää kotiin tekemiensä matkojen kulut tulonhankkimiskuluina, ellei työnantaja ole korvannut niitä. Vähennykset voi tehdä käytetyn kulkuneuvon mukaan. Työkomennus katsotaan keskeytyneeksi myös, jos työnantaja ei ole järjestänyt majoitusta viikonlopuksi, vaan työntekijä joutuu matkustamaan viikonlopuksi kotiin. (Vero.fi, 2024b.)

Jos työntekijällä on työskentelypaikkakunnalla asunto, joka on itse järjestetty tai työnantajan järjestämä, ja työntekijä on asunut siinä yli 3 vuotta, voidaan asuntoa pitää niin sanotusti kakkosasuntona. Mikäli työntekijällä on perhettä, saa hän vähentää kakkosasunnon ja kodin väliset viikonloppumatkat halvimman kulkuneuvon mukaan. Tällöin työntekijää pidetään verotuksessa perheellisenä. Perheellinen tarkoittaa sitä, että on avioliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa tai työntekijällä on puoliso, jonka kanssa hänellä on tai on ollut yhteinen lapsi. Mikäli työntekijä katsotaan perheettömäksi, hän ei voi vähentää kakkosasunnon ja kodin välisiä matkakuluja verotuksessa. (Vero.fi, 2024b.)

3.2 Etätyö ja vähennykset

Varsinkin koronan jälkeen etätyön suosio on noussut ja varmasti tullut jäädäkseen suomalaiseen työkuulttuuriin (Suomen yrittäjät, 2024). Etätyö on työtä, joka tarkoittaa työskentelyä muualla kuin ennalta merkityssä paikassa. Etätyö ja sen tuomat vähennysmahdollisuudet ovat siis monelle varmasti uutta. Etätyöstä syntyy varmasti jokaiselle työntekijälle erilaisia kustannuksia, mutta onneksi ne on mahdollista vähentää verotuksessa. Esimerkiksi etätyö kuluttaa eri tavalla sähköä ja internetiä asunnossa verrattuna asuntoon, jossa ei etätyötä tehdä. Kodin etätyöpisteet ovat voineet myös lisätä kuluja, sillä etätyöpisteestä pyritään tekemään mahdollisimman ergonominen esimerkiksi sähköpöydän avulla. (Mäenpää 2022) Vaikka etätöitä tehdessä harvemmin liikutaan fyysisesti työpaikalle, etätöistä on silti mahdollista vähentää matkakuluja. Matkakulut voi vähentää verotuksesta vain niiltä päiviltä, kun liikutaan fyysisesti työpaikalle. Matkakulut laskeaan asunnon ja työpaikan välisistä kustannuksista. Tarkemmin matkakulujen vähennyksistä kerrotaan luvussa 3.1.

Esitetyistä veroilmoituksesta palkansaaja huomaa, että hän on saanut automaattisen 750 € tulonhankkimisvähennyksen. Tulonhankkimisvähennys on kiinteä vähennys, joka tehdään vain palkkatuloista. Mikäli palkanmaksajalla on suuremmat kulut etätöystä kuin 750 €, täytyy hänen ilmoittaa kulut tulonhankkimismenoina. Tulonhankkimismenoja etätöissä ovat työhuonevähennys, kulut työvälineistä sekä tietoliikenneyhteyskulut joko kokonaan tai osittain. Paperisesti vähennykset kirjataan seuraavien otsikoiden alle:

- Lomake 50A – Ansiotulot ja niistä tehtävät vähennykset – Palkkatulojen tulonhankkimismenot - Työhuonevähennys
- Lomake 50A – Ansiotulot ja niistä tehtävät vähennykset – Palkkatulojen tulonhankkimismenot - Työvälineet
- Lomake 50A – Ansiotulot ja niistä tehtävät vähennykset – Palkkatulojen tulonhankkimismenot – Muut menot

OmaVerossa vähennykset kirjataan hieman eri otsikoiden alle seuraavasti:

- Muut vähennykset – Tulonhankkimismenot – Palkkatulojen tulonhankkimismenot ja työhuonevähennys – Työhuonevähennys
- Muut vähennykset – Tulonhankkimismenot – Palkkatulojen tulonhankkimismenot – Työvälineet
- Muut vähennykset – Tulonhankkimismenot – Palkkatulojen tulonhankkimismenot – Muut menot (Vero.fi, 2024c.)

3.2.1 Työhuonevähennys

Vaikka vähennyksen nimi on työhuonevähennys, ei vähennys ole täysin nimensä veroinen. Työhuonevähennys ei edellytä, että etätöskentelijällä olisi käytössä erillinen työskentelytila. Näin ollen kaikki voivat saada työhuonevähennyksen, vaikka asuisi pienessä asunnossa tai työskentelisi makuuhuoneessa. Työhuonevähennys on mahdollista tehdä kahdella tapaa; joko kaavamaisesti tai todellisten kulujen mukaan. (Mäenpää 2022.)

Kaavamainen työhuonevähennys tarkoittaa sitä, että se sisältää työhuoneesta valon, sähkön, vuokran, lämmön, ja siivouksen. Tässä tavassa ei ole mahdollista vähentää kalusteita erikseen, joten myös kalusteet kuuluvat kaavamaiseen

työhuonevähennykseen. Kaavamaiseen työhuonevähennykseen on olemassa kolme eri "tasoa", joiden perusteella työhuonevähennyksen määrä määräytyy. Ensimmäinen taso koskee niitä palkansaaajia, jotka tekevät etätöitä satunnaisesti. He voivat saada 230 € suuruisen työhuonevähennyksen. Toinen taso on suunnattu heille, jotka tekevät etätöitä enintään 50 % kaikista työpäivistään. He voivat saada 460 € työhuonevähennyksen. Kolmas taso on niille palkansaaajille, jotka työskentelevät kokopäiväisesti etänä eli yli 50 % työpäivistään. He voivat saada 920 € suuruisen työhuonevähennyksen. Kaavamaisessa työhuonevähennyksessä ei tarvitse esittää verottajalle mitään dokumentteja tai selvityksiä kuluista. (Mäenpää 2022.)

Toinen mahdollisuus on vähentää työhuonevähennykset todellisten kulujen mukaan. Tämä on suositeltavaa heille, jotka työskentelevät erityisen paljon etänä. Toisin kuin kaavamaisessa työhuonevähennyksessä, on todellisten kulujen mukaan tapahtuvassa vähennyksessä mahdollista vähentää työhuoneeseen hankitut kalusteet. Koska puhutaan todellisten kulujen mukaan tehtävistä vähennyksistä, on mahdollista vähentää myös todenmukaiset kulut vuokrasta, valaistuksesta ja lämmityksestä. Tässä vähennystavassa Verohallinto voi pyytää selvityksiä kuluista. Mikäli työhuoneeseen hankkii jotain suurempaa, jonka hankintahinta on yli 1200 €, täytyy siitä tehdä vuosittain 25 % suuruiset poistot. (Mäenpää 2022.)

Myös etätömatkan ajalta voi saada työhuonevähennyksen, sillä verotus mahdollistaa sen. Jos esimerkiksi henkilö, joka tekee töitä Tampereella, tahtoi lähteä Lappiin ruskan ajaksi, on hänen mahdollista saada kaavamaisen työhuonevähennyksen avulla työhuonevähennys etätötilana toimivasta vuokramökistä. (Mäenpää 2022.)

3.2.2 Työvälineiden verovähennys

Työvälineiden verovähennykset riippuvat työvälineiden omistusoikeudesta. Mikäli palkansaaaja hankkii työvälineet itse, hän voi vähentää työvälineiden hankinta-, huolto- ja korjauskulut tulonhankkimiskuluina. Hänen tulee kuitenkin käyttää ensisijaisesti työvälineitä työntekoon, jotta hän voi vähentää ne. Jos

palkansaajalla on työnantajalta lainattuja työvälineitä, hän ei voi tehdä niistä vähennyksiä, koska lainassa olevista välineistä ei saa veronalaista etua. Jos kuitenkin työnantaja hankkii palkansaajalle työvälineet omaksi, tulee työnantajan ilmoittaa välineiden arvo tulorekisteriin, sillä lahjoitettujen työvälineiden arvo luetaan palkaksi. (Mäenpää 2022.)

Kuvitellaan, että henkilö työskentelee etänä alle 50 % hänen työpäivistään. Hän hankkii vastamelukuulokkeet, joiden hankintahinta on 150 €. Vastamelukuulokkeet mukaan lukien, henkilön tulonhankkimismenot ovat 610 €, sillä työhuonevähennyksiä hän saa 460 € kaavamaisen työhuonevähennyksen mukaan. Hänen ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa hankintojaan verotuksessa, sillä henkilö saa automaattisesti 750 € tulonhankkimisvähennyksen.

3.2.3 Tietoliikenneyhteyskulujen vähennys

Mikäli palkansaaja hankkii etätöitä varten internetin, on hänen mahdollista hakea niistä aiheutuvista kuluista vähennyksiä. Jos internetyhteyttä käytetään osittain työkäytössä, voi vähennyksiä tehdä 50 % internetin kustannuksista. Jos internet kuitenkin on pääsääntöisesti työkäytössä, voi vähennyksiä tehdä 100 % kuluista. Mikäli palkansaaja asuu puolison kanssa, joka myös tekee etätöitä samalla yhteydelle tulonhankintamielessä, vähennyskulut puolitetaan puolisojen kesken. Työnantajan on myös mahdollista korvata internetistä koituvat kustannukset. Tällöin korvaus on veronalaista tuloa riippumatta, onko käyttö työntekoa vai yksityistä. Työnantaja voi myös hankkia palkansaajalle työkäyttöön internetyhteyden, silloin etu on verovapaata riippumatta käytöstä. (Mäenpää 2022.)

3.3 Kotitalousvähennykset

Kotitalousvähennyksen voi saada kodin tai vapaa-ajan asunnon kotitaloustöistä, asuntojen peruseräparannus- ja kunnossapitotyöstä, hoito- ja hoivatöistä sekä öljylämmityksestä luopumisesta. Kotitalousvähennyksiin voi siis laittaa esimerkiksi ikkunanpesun, remontin teettämisen, ruohonleikkauksen sekä siivoajan palkkaamisen asunnon siivousta varten. Jotta kyseiset kulut voi laittaa

kotitalousvähennyksiin, täytyy työn tekemiseen palkata työntekijä tai ostaa työ ennakkoperintärekisteriin merkityltä yritykseltä. (Mäenpää 2023b.)

Mikäli kotitaloustöihin, hoito- ja hoivatöihin sekä öljylämmityksestä luopumiseen on ostettu työ yritykseltä, niin vähennyksen määrä on 60 % työn osuudesta. Tähän täytyy huomioida arvonlisävero. Jos taas näihin on palkattu työntekijä, vähennyksen määrä on 30 % sekä työnantajan sivukulut. Työnantajan sivukuluja ovat erinäiset vakuutusmaksut, kuten sairausvakuutusmaksu, työttömyysvakuutusmaksu ja työeläkevakuutus. Omavastuu näissä on 100 € vuodessa. Vähennystä voi kuitenkin saada enintään 3 500 €. Koska kotitalousvähennys on henkilökohtainen, puoliset voivat saada kotitalousvähennyksiä enintään 7000 €. Asunnon kunnossapito- ja perusparannustyössä vähennyksen määrä on 40 % työn osuudesta, jos työ on ostettu yritykseltä. Tähän 40 % sisältyy arvonlisävero. Mikäli remontointiin palkataan työntekijä, on vähennyksen määrä 15 % palkasta sekä työnantajan sivukulut. Tässäkin omavastuu on 100 € vuodessa. Vähennys on mahdollinen enintään 2250 € asti, mutta puoliset voivat saada yhteensä kotitalousvähennyksiä 4500 €. (Vero.fi. n.d.)

Kuten kaikki muutkin vähennykset, kotitalousvähennykset voi ilmoittaa OmaVerossa tai paperisesti. Kotitalousvähennyksen voi ilmoittaa myös verokortille, jolloin vähennys yleensä vähentää veroprosenttia ja silloin on tarve uudelle verokortille. Vähennys on mahdollista ilmoittaa, kun lasku tehdystä työstä on maksettu. Tiedot kotitalousvähennyksistä on kuitenkin ilmoitettava viimeistään silloin, kun veroilmoitus täytyy täydentää. Kotitalousvähennykset vähennetään sen vuoden veroista, minä vuonna työstä tehty lasku on maksettu. Jos työ tehdään vuonna 2022, mutta maksetaan vasta vuonna 2023, kotitalousvähennys otetaan huomioon vuoden 2023 verotuksessa. Kotitalousvähennys ilmoitetaan seuraavilla lomakkeilla:

- Lomake 14A – Kotitalousvähennys yritykselle maksetusta työkorvauksesta
- Lomake 14B – Kotitalousvähennys – työntekijälle maksettu palkka
- 14C – Kotitalousvähennys – todistus yrityksen kotivaltion veroviranomaiselta (Vero.fi, n.d..)

4 OPINNÄYTETYÖHÖN POHJAUTUVA KYSELY

4.1 Tutkimuksen toteutus

Tutkimusmenetelmänä toimii kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Määrällinen tutkimus tarkoittaa sitä, että kerätty aineisto muunnetaan luvuiksi, joten aineistoa analysoidaan lukujen kautta. Määrällistä aineistoa siis tullaan kuvaamaan numeerisesti sekä analysoiden numeroita. Määrällisen tutkimuksen lisäksi kyselyn avoimet kysymykset analysoidaan laadullisilla menetelmillä. Tässä laadullisena menetelmänä on käytetty tulosten havainnollistamista, sillä aineistoista tullaan poimimaan suoria sitaatteja koskien verovähennyksiä. (Haaga-Helia 2022.)

Tutkimusaineistona toimii kysely, joka toteutettiin Microsoft Office 365 Formsillä avulla. Vastausaika oli 16.11.-23.11.2023. Kyselyyn vastasi 112 henkilöä, joiden henkilöllisyyttä ei pysty selvittämään, sillä kysely toteutettiin anonyymisti. Kyselyyn pääsi vastaamaan linkistä, jota jaettiin sosiaalisessa mediassa. Kyselyn tavoitteena oli kerätä tietoa ihmisten verovähennystietoisuudesta. Kyselyn suurin vastaajaryhmä oli 21–30-vuotiaat. Heitä oli yli 50 % koko kyselyn vastanneista.

4.2 Kyselyn vastaukset määrällisesti

Kyselyssä selvisi, että kyselyn perusteella 70 % kaikista vastanneista täyttää verovähennyksiä. 30 % vastaajista ei täytä verovähennyksiä. Kukaan ei täytä verovähennyksiä paperilla, vaan kaikki täyttää verovähennykset OmaVero-palvelussa. Tämä tieto ei ollut yllätys, sillä jo vuonna 2019 yli 80 % kaikista veroilmoitustaan täydentävä henkilö teki muutoksensa verkossa (Vero.fi, 2021).

96 % kyselyyn vastanneiden tuloista olivat ansiotuloja. Lopuilla ei ollut ansiotuloja, eikä kyselyssä selvitetty pääomatulojen mahdollisuutta. Tämä kysymys huomioitiin kyselyssä sen vuoksi, koska aiheena on ansiotulojen verovähennykset. Tämän avulla pyrittiin lisäämään kyselyn luotettavuutta.

46 % vastanneista koki verovähennysten täyttämisen helpoksi, 31 % koki vaikeaksi ja 22 % vastanneista ei osannut vastata kysymykseen. Suurin osa siis verovähennyksiä tekevistä kokee verovähennysten täyttämisen helpoksi.

61 % vastanneista käytti Vero.fi-sivuston ohjeistuksia apuna verovähennysten täytössä, 24 % ei käyttänyt apuna ohjeistuksia ja 15 % ei osannut vastata kysymykseen. Suurin osa käyttää ohjeistuksia apuna täyttäessään, mutta hyvin moni vastaajista ei käytä ohjeistuksia apuna.

25 % koki Vero.fi-sivuston ohjeet epäselvinä, 39 % ei kokenut ohjeita epäselviksi ja 36 % ei osannut vastata kysymykseen. Pienin osa vastaajista siis koki Vero.fi-sivuston ohjeet epäselvinä, mutta tätä kysymystä on vaikea tulkita ja tutkia, sillä kolmasosa vastaajista ei osannut vastata siihen, että ovatko ohjeet epäselviä vai ei.

Kyselyyn perustuen kaikista kyselyyn vastanneista työskenteli pelkästään etänä 7 %. Sekä työpaikalla että etänä työskentelijöitä on 38 % vastaajista. Lähes 50 % vastaajista kuitenkin työskentelee vain työpaikalla. 6 % vastaajista ei työskentele. 25 % vastaajista koki, että heidän työskentelytapansa on viime vuosien aikana muuttunut ja 75 % koki, että työskentelytavat ovat pysyneet samana. Tämä kysymys oli erityisesti suunnattu liittymään etätyöskentelyyn, sillä sen suosio on noussut viime vuosina. (Suomen Yrittäjät, 2024) Kuitenkin kolme neljästä koki, että heidän työskentelytapansa ei ole muuttunut viime vuosina, mikä taas saattaa kertoa siitä, että etätyöskentelyn suosio ei olekaan luultua suurempi, jos katsoo kyselyn pohjalta.

4.3 Kyselyn vastaukset laadullisesti

Kyselyssä oli kohta, johon pystyi jättämään avoimia mietteitä verovähennyksistä. Kyselystä saatujen avoimien mielteiden avulla pyritään nostamaan epäkohtia verovähennyksistä lainausten muodossa.

”On vaikea hahmottaa mihin vähennyksiin olen oikeutettu”

”Vaikeinta on tietää mistä kaikesta voi tehdä vähennyksiä.”

Suurin osa avoimista mielteistä liittyi epätietoisuuteen verovähennyksistä. Ei tiedetä mihin vähennyksiin on oikeutettu tai mitä kaikkea voi vähentää. Tähän voi johtaa se, että ei ole tarpeeksi tietoa verovähennyksistä tai se, että ei ole kiinnostusta selvittää verovähennysten mahdollisuuksia.

”Yksinkertaista ohjeistusta ja selkeitä esimerkkejä kaipaisi. Voispa näistäkin puhua vaikka yläkoulussa/lukiossa/ammattikoulussa jo, niin ei tarvis olla näin pihalla. Ei ole kyllä kukaan opettanut, että ite on tarvinnu ettiä tietoa.”

”Ohjeet saisi olla selkeämpiä eli tavan kansalaiselle ymmärrettävässä muodossa ilman laki kieltä ja selkeämpää että mitkä tulonhankkimiskulut kumoaa toisensa jos hakee molempia.”

Myös Vero.fi-sivuston ohjeistukset nousivat esille avoimissa mielteissä. Ohjeistukset koetaan epäselvinä, sillä ne eivät ole tarpeeksi selkokielellisiä eikä esimerkit ole helposti ymmärrettäviä. Verovähennyksistä toivotaan opetusta laajemmin esimerkiksi kouluissa. Opetus koulussa voisikin lisätä tietoisuutta verovähennyksistä ja vähentää epäselvyyksiä siitä, mitä kaikkea verovähennykset sisältävät.

4.4 Tutkimuksen analysointi ja pohdinta

Tuloksia tutkittaessa tuli ilmi, että moni tekee verovähennyksiä, mutta verovähennykset eivät ole kaikille selkeitä. Tähän voi vaikuttaa Vero.fi-sivuston ohjeet, jotka voi tulkita epäselkeiksi. Tähän voi vaikuttaa se, että verovähennyksiä ei ole avattu selkokielellä sekä se, että esimerkit verovähennyksistä ovat joko haastava ymmärtää tai ne puuttuvat kokonaan.

Kyselyyn tuli hyvin paljon odotettua enemmän vastauksia, mikä vaikutti siihen, että vastauksissa oli enemmän hajontaa, vaikka kysymysvaihtoehdot olivat samoja. Avoimia mielteitä ei tullut paljoa suhteessa vastaajiin, mutta avoimet mielteet olivat hyvin samankaltaisia. Kyselyn suurin yllättäjä oli se, että Vero.fi-sivuston ohjeita ei pidetty epäselvinä, vaikka avoimet mielteet taas kertoivat muuta.

Tutkimuksen kyselyä tarkastellessa voi todeta, että kysely hoiti tehtävänsä. Jälkikäteen kun ajattelee, niin kyselyn kysymyksissä olisi ollut parantamisen varaa, sillä kun kyselyä lähti purkamaan, tuli mieleen uusia tarkentavia kysymyksiä liittyen aiheeseen. Kyselyn kysymykset kuitenkin noudattivat jonkinlaista punaista lankaa, joten se auttoi vastausten läpikäynnissä. Kyselyä voi osittain pitää luotettavana, mutta luotettavuutta horjuttaa kyselyn En osaa sanoa-vastaukset. Tämän vaihtoehdon olisi voinut jättää pois, jolloin esimerkiksi olisi saanut paremman kuvan siitä, miten ohjeistukset Vero.fi-sivustolla koetaan.

Tutkimuksessa selvisi, että lähes kolme neljästä täyttää verovähennyksiä. Tämä yllätti ainakin kirjoittajan, sillä hän kuvitteli, että verovähennyksiä täytettäisiin paljon vähemmän. Johtuneeko tämä siitä, että verovähennyksistä puhutaan vähemmän nuorten aikuisten keskuudessa? Toisaalta liki puolet koki verovähennysten täytön helpoksi, joten nuoret aikuiset ovat ottaneet itse selvää verovähennyksistä eivätkä puhu asiasta keskenään. Jos verovähennyksistä puhuttaisiin enemmän tai niitä opetettaisiin esimerkiksi toisella asteella, voisi kuvitella, että verovähennyksiä tehtäisiin enemmän.

5 YHTEENVETO

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutustua verovähennyksiin ja niiden ohjeistuksiin Vero.fi-sivustolla. Tarkoituksen lisäksi tavoitteena oli selvittää, kuinka hyvin verovähennykset tunnetaan. Työssä pyrittiin keskittymään verovähennyksiin, jotta työ mahdollisesti helpottaisi verovähennysten ymmärtämistä.

Työn alussa perehdyttiin verovähennyksiin Vero.fi-sivustolla sekä muissa internetistä löytyvistä lähteistä. Pohjana opinnäytetyöhön oli ammattikorkeakoulun aikana käydyt kurssit. Kun verovähennyksiin oli perehdytty, alkoi kyselyn luominen. Kyselyn ympärillä rakennettiin työn teoriapuolta. Kun kysely oli saatu valmiiksi, alkoi kyselyn jakaminen sosiaalisessa mediassa. Kyselyn tärkein tehtävä oli selvittää, kuinka hyvin ihmiset tuntevat verovähennykset. Kysely toimi tutkimusmenetelmänä hyvin, sillä sen avulla saatiin kaivattuja avoimia miittejä verovähennyksistä sekä saatiin selvitettyä tarvittavat tiedot. Kyselyn kysymyksissä olisi ollut parantamisen varaa, sillä kun kyselyä lähti purkamaan, tuli mieleen uusia tarkentavia kysymyksiä liittyen aiheeseen.

Kuten aiemmin mainittiin, että osa verovähennyksistä tehdään veronmaksajan puolesta, voidaan saatujen vastausten perusteella todeta, että ihmiset täyttävät verovähennyksiä, mutta niiden ohjeistuksissa voisi olla parantamisen varaa. Verovähennyksiin olisi hyvä jatkossa tehdä selkeämpiä tietopaketteja, jonka vuoksi myös jatkossa verovähennykset ovat hyvä aihe esimerkiksi opinnäytetyöhön.

LÄHTEET

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. 2022. Ohje tutkimustyyppiselle opinnäytetyölle. PDF. Viitattu 18.3.2024. <https://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/file/2022-02/tutkimustyyppinen-ont-ohje.pdf>.

Kela. 2024. Kelan etuudet. Verkkosivu. Viitattu 20.10.2023. <https://www.kela.fi/kelan-etuudet#opiskelijat>.

Kela. n.d. Erilaiset eläkkeet. Verkkosivu. Viitattu 20.10.2023. <https://www.kela.fi/web/selkokieli/elakkeet>.

Minilex. n.d. Mitä on ansiotulo? Verkkosivu. Viitattu 21.10.2023. <https://www.minilex.fi/a/mit%C3%A4-on-ansiotulo>.

Minilex. n.d. Mitä on pidettävä pääomatulona ja miten sitä verotetaan? Viitattu 21.10.2023. <https://www.minilex.fi/a/mit%C3%A4-on-pidett%C3%A4v%C3%A4-p%C3%A4omatulona-ja-miten-sit%C3%A4-verotetaan>.

Mäenpää, T. 2022. Etätyö: verovähennys ja veroilmoituksen täyttö. Verkkosivu. Viitattu 6.3.2024. <https://aatos.app/muut/artikkelit/etatyo-verovahennys/>.

Mäenpää, T. 2023a. Miten pääomatulo ja ansiotulo eroavat? Verkkosivu. Viitattu 7.3.2024 <https://aatos.app/muut/artikkelit/paaomatulo-ansiotulo/>.

Mäenpää, T. 2023b. Veroilmoitus – tarkista nämä asiat. Verkkosivu. Viitattu 7.3.2024. <https://aatos.app/muut/artikkelit/veroilmoitus/>.

Riihos. n.d. Verovähennys. Verkkosivu. Viitattu 6.3.2024. <https://riihos.fi/verovahennys/>.

Suomen yrittäjät. 2024. Työelämägallup: Etätyön suosio ja positiiviset kokemukset kasvavat. Tiedote. Viitattu 4.5.2024. <https://www.sttinfo.fi/tiedote/70106540/tyoelamagallup-etatyon-suosio-ja-positiiviset-kokemukset-vain-kasvavat?publisherId=1624&lang=fi>.

Työelämään.fi. n.d. Palkka. Verkkosivu. Viitattu 9.3.2024. <https://tyoelamaan.fi/tyosuhde/palkka/>.

Vero.fi. 2017. Pääoman veroprosentti. Verkkosivu. Viitattu 21.10.2023. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/tulot/paaomatu-lot/>.

Vero.fi. 2019. Mikä verokortti on? Verkkosivu. Viitattu 6.3.2024. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/verokortti/mik%C3%A4-verokortti-on/>.

Vero.fi. 2021. Verohallinnon digitalisaation kehityshistoria. Verkkosivu. Viitattu 18.3.2024. https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/verohallinnon_esittely/toiminta/kehitt%C3%A4minen/verohallinnon-digihistoria/.

Vero.fi. 2022. Kuntien ja seurakuntien tuloveroprosentit vuonna 2023. Verkkosivu. Viitattu 7.3.2024. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/paatokset/47465/kuntien-ja-seurakuntien-tuloveroprosentit-vuonna-2023/>.

Vero.fi. 2023a. Mikä on vuokratuloa? Verkkosivu. Viitattu 21.10.2023. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/vuokratulot/mika-on-vuokratuloa/>.

Vero.fi. 2023b. Milloin voin ilmoittaa tuloja ja vähennyksiä verotukseen? Verkkosivu. Viitattu 5.3.2024. https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/veroilmoitus_ja_verotuspaato/milloin-voin-ilmoittaa-tietoja-verotukseen/.

Vero.fi. 2023c. Osingot. Verkkosivu. Viitattu 21.10.2023. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osingot/>.

Vero.fi. 2024a. Asunnon ja työpaikan väliset matkat. Verkkosivu. Viitattu 21.10.2023. https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/vahennykset/matkakulut/asunnon_ja_tyopaikan_valiset_matka/.

Vero.fi. 2024b. Erityisalojen matkat. Verkkosivu. Viitattu 21.10.2023. https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/vahennykset/matkakulut/erityisalojen_matka/.

Vero.fi. 2024c. Etätyö ja vähennykset. Verkkosivu. Viitattu 6.3.2024. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/vahennykset/eta-tyo-ja-vahennykset/>.

Vero.fi. 2024d. Listatusta yhtiöstä saadut osingot. Verkkosivu. Viitattu 10.3.2024. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osingot/listatusta-yhti%C3%B6st%C3%A4-saadut-osingot/>.

Vero.fi. 2024e. Osingot listaamattomasta yhtiöstä. Verkkosivu. Viitattu 10.3.2024. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osingot/osingot-listaamattomasta-yhtiosta/>.

Vero.fi. 2024f. Suomen verotus selkokielellä. PDF-tiedosto. Viitattu 8.3.2024. https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/uutishuone/esitys_ja_opetusmateriaali/.

Vero.fi. 2024g. Työmatka. Verkkosivu. Viitattu 21.10.2023. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/vahennykset/matkakulut/tyomatka/>.

Vero.fi. 2024h. Ulkomailta saadut osingot. Verkkosivu. Viitattu 10.3.2024. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osingot/ulkomailta-saadut-osingot/>.

Vero.fi. 2024i. Vähennykset – mitä voi vähentää verotuksessa? Verkkosivu. Viitattu 9.3.2024. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/vahennykset/ilmoita-ja-tarkista-vahennykset/>.

Vero.fi. n.d. Kotitalousvähennysohje. PDF-tiedosto. Viitattu 7.3.2024.

<https://www.vero.fi/globalassets/henkiloasiakkaat/kotitalousvahennys/ohje-kotitalousv%C3%A4hennys-2023.pdf>

LIITTEET

Liite 1. Kyselyn kysymykset

1. Ikäsi? * 1 (2)
- alle 20
 - 21–30
 - 31–40
 - 41–50
 - 51–60
 - yli 60
2. Onko sinulla ansiotuloja? Ansiotulot eli esimerkiksi palkka, etuudet ja eläke. *
- Kyllä
 - Ei
3. Täytätkö verovähennykset? *
- Sähköisesti OmaVerossa
 - Paperilla
 - En täytä verovähennyksiä
4. Koitko verovähennysten täyttämisen helpoksi? *
- Kyllä
 - En
 - En osaa vastata
5. Käytitkö apuna Vero.Fi.sivuilta löytyviä ohjeita?*
- Kyllä
 - En
 - En osaa vastata
6. Koitko ohjeet epäselviksi? *
- Kyllä
 - En
 - En osaa vastata
7. Miksi koit ohjeet epäselviksi?
8. Mitä vähennyksiä olet täyttänyt
- Etätyö ja vähennykset
 - Matkakulut
 - Kotitalousvähennykset
 - Tulonhankkimismenot
 - Elatusvelvollisuusvähennys
 - Lahjoitusvähennys

- Sähkövähennys

9. Teetkö työsi? * 2 (2)

- Työpaikalla
- Etänä
- Sekä työpaikalla että etänä
- En työskentele

10. Onko työskentelytapasi muuttunut radikaalisti viime vuosien aikana? Esimerkiksi nykyään vain työskentely etänä tms*

- Kyllä
- Ei

11. Avoimia mietteitä verovähennyksistä